

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Kajtár Takács Hegymegi-Barakonyi Baker & McKenzie Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Hegymegi-Barakonyi Zoltán ügyvéd által képviselt I.r., a Reisz Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Riesz Tamás ügyvéd és a Nagy & Trócsányi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Nagy Péter ügyvéd által képviselt II.r. felpereseknek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., hiv.szám: ...) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe a dr. Rausch János György ügyvéd által képviselt felperesi beavatkozó a felperesek pernyertessége érdekében beavatkozott -, a Fővárosi Bíróság 2011. évi január hó 14. napján kelt 2.K.32.898/2010/18. számú ítélete ellen az alperes által 19. sorszám alatt, míg a II.r. felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2011. évi szeptember hó 21. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy az alperes ... számú határozatának a ... számú határozat kiegészítésére - helyesen: módosítására - vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi és a ... számú határozattal kijavított ... számú határozatot részben megváltoztatja és az eljárást az I-IV. r. eljárás alá vont vállalkozások tekintetében is megszünteti.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek és a beavatkozónak 50.000 (azaz ötvenezer) - 50.000 (azaz ötvenezer) forint másodfokú perköltséget, míg a II.r. felperesnek 40.000 (azaz negyvenezer) forint másodfokú részperköltséget.

Kötelezi a II. r. felperest, hogy - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - fizessen meg az államnak 10.000 (azaz tízezer) forint fellebbezési illetéket, míg a fennmaradó - alperesi - fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A mobil távközlési szolgáltatók 1999. és 2000. év során hálózati szerződéseket kötöttek az egymásnak nyújtott összekapcsolási szolgáltatásokra vonatkozóan. A lényegében azonos tartalmú hálózati szerződéseikben megállapodtak abban, hogy egymásnak kölcsönösen megküldik a ... felé megadott díjrészeket tartalmazó dokumentum másolatát, amely a hálózati szerződés 4. sz. függelékéhez csatolandó, ahol a felek kölcsönösen rögzítették az általuk a ... felé alkalmazott díjtételeket (hálózati szerződések III. 2.1. a) pontja). Megállapodtak továbbá abban, hogy az egymás felé alkalmazandó mobil-mobil végződteségi díjat úgy állapítják meg, hogy az a fix-mobil hívásdíjnak - adott mobil díjrész mellett számított - lehetséges maximumának 40%-ával legyen egyenlő (hálózati szerződések III. 2.1. b) pontja). A hálózati szerződések III. 1. „Megállapítások” című pontjában többek között rögzítették, hogy a mobil-mobil hívások díja nem emelhető a belföldi mobil-fix hívások díja fölé.

Az alperes versenyfelügyeleti eljárást indított a ... I. rendű, a ... II. rendű, a ... III. rendű, a ... IV. rendű és a ... V. rendű szolgáltatókkal szemben. Az eljárás eredményeként a 2003. július 28. napján kelt ... számú határozatában (a továbbiakban: 61. számú határozat) megállapította, hogy az I-IV. r. eljárás alá vont vállalkozásoknak az 1999. és 2000. évben egymással megkötött hálózati szerződéseinek a vezetékes-mobil viszonylatú, illetve a mobil-mobil viszonylatú díjak egymáshoz viszonyított arányára, valamint a díjak változtatásával kapcsolatos kölcsönös információközlésre vonatkozó kikötései együttesen alkalmasak voltak a gazdasági verseny torzítására. Az alperes az I.r. eljárás alá vonttal szemben 210.000.000 forint, a II.r. eljárás alá vonttal szemben 150.000.000 forint versenyfelügyeleti bírságot szabott ki azzal, hogy az összeget a közölt bírságbevételei számlára kötelesek megfizetni. Ezt meghaladóan az eljárást megszüntette. A határozat indokolásában az érintett piac meghatározása alcím alatt az alperes a 49-75. pontokban tett megállapításokat. A versenytorzítás körében a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11.§-ának (1) bekezdésére hivatkozással rögzítette, hogy a versenyfelügyeleti eljárás során alkalmazott költségelemzés célja a fix-mobil hívásvégződteségi díjak és azok költségekkel való indokolhatóságának vizsgálata volt. Az eljárás alá vontak nyilatkozatai és a Hírközlési Felügyelet véleményére (a továbbiakban: HF vélemény) utalva megállapította, hogy a hálózatok összekapcsolásának relatív műszaki megvalósítási költségei alapján a költségarányos hívásdíjaknak úgy kellett volna alakulniuk, hogy a mobil-mobil hívásdíjaknak relatíve magasabbnak kellett volna lenniük a mobil-fix, illetve a fix-mobil hívások díjainál. A hálózati szerződések fix-mobil hívások díjainak költségarányoktól való eltérésére vonatkozó kikötései alkalmasak voltak arra, hogy a fix-mobil piac fogyasztói számára hátrányos, illetve a mobil szolgáltatóknak egyoldalúan előnyös versenytorzító hatást kíváltsák, fenntartsák, végső soron pedig azt, hogy a mobil és a vezetékes piacok ne közeledjenek egymáshoz. Azt a

szándékot tettek egyértelművé, hogy a mobil-mobil, illetve a mobil-fix hívások díjának azonos szintjét akkor is fenntartják, ha azok eltérnek a költségarányoktól. A mobil-mobil végződtesési díj nagyságának a fix-mobil díjakhoz kötése tekintetében ugyancsak a versenytorzító díjrendszer kialakítására, illetve fenntartására irányuló szándékot állapította meg. Ezen kívül megállapította azt is, hogy a fix-mobil hívásdíjak azonnali közlésére vonatkozó kikötésével olyan lényeges üzleti információkat hoztak a versenytársak tudomására, amelyek alkalmasak a fix-mobil hívásdíjakkal kapcsolatos magatartás összehangolására, és amely információk nyilvános forrásból csak lényeges időkésedelemmel szerezhetők be. Összegzőképpen rögzítette, hogy a hálózati szerződések alapján megállapítható, hogy a mobil szolgáltatók e szerződéseket versenytorzító céllal kötötték, és a kikötések alkalmasak voltak a mobil-mobil és a mobil-fix hívásdíjaknak a költségarányoktól való eltérítésére, azaz versenytorzító hatás kiváltására.

A határozat bírósági felülvizsgálata iránt az I.r. eljárás alá vont mint az I.r. felperes jogelődje (a továbbiakban: I.r. felperes), a II.r. eljárás alá vont mint a II.r. felperes jogelődje (a továbbiakban: II.r. felperes), a III.r. eljárás alá vont mint III.r. felperes és a IV.r. eljárás alá vont mint IV.r. felperes külön-külön terjesztettek elő keresetet, amelyet az elsőfokú bíróság egy perben rendelt elbírálni.

Az alperes ... napján ... szám alatt (a továbbiakban: 62. számú határozat) újabb határozatot hozott, amelyben a 61. számú határozat jogsértés megállapítására vonatkozó rendelkezését azzal a bővítéssel ismételte meg, hogy a „vezetékes-mobil” és a „mobil-mobil” kitételek mellett a „mobil-fix viszonylatú” szövegrészt is beillesztette, továbbá az eredeti közölt bírságbevételi számla számát helyesbítette. E határozat indokolása szerint a 61. számú határozat indokolásában kitért ugyan arra, hogy a mobil-fix viszonylatú és a mobil-mobil viszonylatú díjak egymáshoz viszonyított arányára vonatkozó kikötések is alkalmasak voltak a verseny torzítására, de ezt a határozat rendelkező részében a mobil-fix viszonylatban elmulasztotta megjeleníteni, illetve tévesen jelölte meg a bírságbevételi számla számát.

Erre tekintettel a határozatot az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 48.§-a szerint eljárva kiegészítette illetve kijavította.

Az alperes 62. számú határozatának hatályon kívül helyezése iránt az I.r. és a II.r. felperes nyújtott be keresetet.

Az elsőfokú bíróság a 2.K.32.104/2004/2. számú ítéletével az alperes 62. számú határozatát a „mobil-fix viszonylat” kiegészítés tekintetében hatályon kívül helyezte azzal az indokkal, hogy a 62. számú határozat a 61. számú határozatot tartalmilag módosította, amelyre az alperesnek a Tpvt. 44.§-a alapján nem volt lehetősége. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Kf.27.200/2004/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította azzal, hogy a 62. számú határozatot a 61. számú határozattal szemben indított perektől elkülönítetten

nem lehet felülvizsgálni. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a 3.K.32.474/2005/9. számú ítéletével az alperes 61. számú, illetve a 62. számú határozatát megváltoztatta és a határozatok alapjául szolgáló eljárást jogszabálysértés hiányában megszüntette. A Fővárosi Ítéltábla a 2.Kf.27.800/2006/14. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét ismét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban nem tett eleget a felsőbb bíróság iránymutatásának; nem vizsgálta, hogy a 61. és a 62. számú határozatokkal szemben melyik eljárás alá vont, mikor, milyen körben terjesztett elő keresetet, az ítélet rendelkező része és indokolása nem állt összhangban, egyes kereseti kérelmek elbírálatlanok maradtak, ugyanakkor elő nem terjesztett kereseti kérelmekről is döntött. Az új eljárásra nézve annak elbírálását is előírta, hogy jogszerűen járt-e el az alperes a 61. számú határozat kiegészítése, illetve módosítása során.

Az újabban megismételt eljárásban hozott 3.K.34.008/2007/21. számú ítéletével az elsőfokú bíróság a 3.K.32.474/2005/9. számú ítéletében foglaltakkal azonos tartalmú ítéletet hozott. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Kf.27.012/2009/8. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felpereseknek az alperes 62. számú határozata ellen előterjesztett keresetét elutasította, egyebekben, a 61. számú határozatra vonatkozó - az eljárást jogszabálysértés hiányában megszüntető - rendelkezései tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolása szerint az alperes jogszerűen egészítette ki a 61. számú határozatot, a megismételt elsőfokú eljárásra nézve pedig előírta, hogy először is meg kell állapítani, melyik eljárás alá vont, mikor, milyen körben terjesztett elő a perindítási határidő megtartásával kereseti kérelmet, majd a kereseti kérelmek között dönten kell arról, hogy a 62. számú határozattal kiegészített 61. számú határozat jogsértő-e vagy sem. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a 2010. május 25. napján kelt Kfv.III.37.740/2009/7. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.012/2009/8. számú részítéletének az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztató és a felpereseknek az alperes 62. számú határozata ellen előterjesztett keresetét elutasító rendelkezését az elsőfokú bíróság 3.K.34.008/2007/21. számú ítéletének e határozat megváltoztatására vonatkozó rendelkezésére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot e körben is a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségének összegét külön-külön 50.000-50.000 forintban állapította meg. Indokolása szerint a 62. és a 61. számú határozatokat külön perekben elbírálni nem lehet, a másodfokú bíróságnak a 62. számú határozat vonatkozásában nem lehetett volna részítéletet hoznia. Előírta, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban dönten kell a 62. számú határozat jogszerűségével összefüggő kérdésekben is, amelynek során figyelembe kell venni az ítéltábla iránymutatását, de dönten kell a 61. számú határozat rendelkező részének és indokolásának értelmezése alapján arról is, hogy a 62. számú határozat a 61. számú határozatban megállapított jogsértéstől elkülönülő, további jogsértésről rendelkezett-e és ekként kiegészítésnek minősülhet-

e, figyelemmel arra is, hogy a 61. számú határozatban megállapított jogsértést meghaladóan az alperes az eljárást megszüntette.

Az I.r. felperes - ahová időközben beolvadt a IV. r. felperes - a legújabban megismételt elsőfokú eljárásban kereseti kérelmét fenntartva a határozat megváltoztatását kérte elsődlegesen jogsértés hiányában a közigazgatási eljárás megszüntetésével, másodlagosan a bírság elengedésével vagy mérséklésével. Előadta, hogy az alperes a 62. számú határozattal érdemben módosította a 61. számú határozatot, amelyre az Áe. 48.§-a alapján nem volt lehetősége. Ezen kívül nem bizonyította, hogy a hálózati szerződések kifogásolt rendelkezései alkalmasak a verseny torzítására, de azt sem, hogy a versenytorzításra alkalmas hatás és a hálózati szerződések kifogásolt rendelkezései között ok-okozati összefüggés lenne. Állította, hogy a határozat indokolása hiányos, abból nem állapítható meg, hogy az egységes szolgáltatáscsomagból az alperes milyen rendező elv mentén választott ki egyes részzolgáltatásokat és milyen költségszámítási módszert használt, figyelemmel arra is, hogy jogszabály kötelező módszert nem határozott meg. Hangsúlyozta, hogy a mobilszolgáltatóknak nemcsak műszaki költségei vannak, a módszer meghatározása nélkül sem költségekről, sem költségarányokról nem lehet állást foglalni. A tényleges díjakat nem a felek közös akarata alakította, hiszen az összes mobil szolgáltató már a szerződések megkötése előtt is az alperes elemzésében kimutatott díjarányokat alkalmazta. Előadta, hogy a vezetékes és a mobil piacok közeledését nem a hálózati szerződéses rendelkezések akadályozták, azok éppen versenybarát irányt mutattak. A hálózati szerződések kizárólag a mobil-mobil viszonylatú díjakra vonatkoztak, az elszámoló ár nagyságának túlzott jelentőséget az alperes sem tulajdonított. Kifogásolta, hogy az információs kartellt a hálózati szerződésekben nem szereplő körülményekre alapította az alperes.

A II.r. felperes - a keresetében foglaltakat fenntartva - az I.r. felperessel egyezően a határozat megváltoztatását kérte, elsődlegesen a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetésével, másodlagosan a bírság csökkentésével, illetve elengedésével. Előadta, hogy a 62. számú határozat az alaphatározatbeli rendelkezést érdemben módosította, amelyre az Áe. 48.§-a alapján az alperesnek nem volt lehetősége. Kifejtette, hogy a mobilszolgáltatók által egymásnak fizetett mobil-mobil végződtetési díjak egyenlege a nulla felé tart, amely egy elszámolás eredménye, a mobilszolgáltatók közötti kétoldalú végződtetési forgalmak hosszútávon kiegyenlítettek. Ebből a viszonylatból egyik szolgáltatónak sem származik bevétel-többlete. Megjegyezte, hogy az adott időszakban hatályos árszabályozás, a percben való elszámolási kötelezettség miatt a szerződő felek nem is versenyezhettek volna. Az alperes nem bizonyította, hogy a vizsgált megállapítások és megállapodások milyen piacon, kik között, milyen versenyt, milyen mértékben, mennyiben, kinek a hátrányára torzíthattak. Hangsúlyozta, hogy a költségalapú árazás alkalmazását jogszabály kötelezően nem írta elő. Előadta még, hogy a perrel érintett időszakban hatályos távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény (a továbbiakban: Tt.) 18.§-ának (1) bekezdése kifejezetten előírta az együttműködést az adatszolgáltatás terén, de a koncessziós szerződésben az állam is kikötötte,

hogyan a szolgáltató a másik szolgáltató kérésére köteles a saját közcélú mobil távbeszélő hálózatára vonatkozó lényeges információkat átadni.

A beavatkozó - korábban III. r. felperes - a felperesekhez csatlakozva állította, hogy az alperes a jogsértést nem bizonyította.

Az alperes érdemi ellenkérelmében - a határozatban foglaltak fenntartása mellett - a keresetek elutasítását kérte. Előadta, hogy a 61. számú határozat kiegészítése nem eredményezett érdemi változtatást, az alaphatározat indokolásában ugyanis már szerepelt a mobil-fix viszonylag értékelése a hálózati szerződések részletes elemzésénél, a bírság kiszabásánál pedig külön nevesítette is. A jogsértés abban nyilvánult meg, hogy a hálózati szerződések vonatkozó rendelkezései a fix-mobil hívások díjait eltérítették a költségáramoktól, amely a vezetékes hálózat előfizetőit úgy érintette hátrányosan, hogy a fix-mobil hívások egységére vonatkoztatottan a mobil-mobil hívások egységére jutóhoz képest nagyobb haszonhoz juttatta a mobilszolgáltatókat. Nem azt állapította meg, hogy a díjaknak a tényleges költségekkel kell megegyezniük, hanem azt, hogy a díjakat a költségek alapján kell képezni. Hangsúlyozta, hogy a Tptv. 11.§-a szempontjából a versenytorzításra való alkalmasság elégséges feltétel, amely jelen esetben a vezetékes piac mobil piachoz közeledésének akadályozásában nyilvánult meg. A fix-mobil hívásdíjak azonnali közlése is károsan hatott a versenyre, mert a fix-mobil hívásdíjak összehangolásával a szerződő felek kiiktatták az időtényezőt, mint versenytényezőt. A mobil-mobil végződtesű díjaknak a fix-mobil hívásdíj 40%-ával egyező meghatározása pedig azért volt káros a gazdasági versenyre, mert a versenytársak összehangolták ár-megállapítási magatartásukat a vezetékes szolgáltató irányában. Állította még, hogy az érintett piacot helyesen határozta meg, bár megjegyezte, hogy a hálózati szerződések csekély jelentőségű megállapodásnak nem minősülhetnek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes ... számú határozatával kiegészített ... számú határozatát akként változtatta meg, hogy a versenyfelügyeleti eljárást jogsértés hiányában megszüntette. Kötelezte az alperest, hogy az I.r. felperesnek 700.000 forint, a II.r. felperesnek 550.000 forint, míg a beavatkozónak 400.000 forint perkiöltséget fizessen meg. Indokolásában megállapította, hogy a 62. számú határozat - elnevezésével ellentétben - nem kiegészítette, hanem módosította a 61. számú határozatot, illetve a számlaszám tekintetében kijavította azt. A Tptv. 44.§-a szerint alkalmazandó Áe. 61.§-a alapján azonban a határozat kiegészítésére az alperesnek jogszerű lehetősége nem volt. Álláspontja szerint a 61. számú határozat rendelkező részének azon mondata, miszerint „ezt meghaladóan az eljárást megszünteti”, egyértelműen azt fejezi ki, hogy minden olyan jogsértés, amely e mondatot megelőzően jogsértésként megállapításra nem került, abba a halmazba tartozik, amelyben az eljárást az alperes megszüntette. Érvelése szerint a jogsértés tekintetében bármelyik felperes keresetének megalapozottsága szükségképpen kihat bármelyik másik jogsértéssel érintett eljárás alá vont magatartásának versenyjogi megítélésére is, függetlenül attól, hogy a másik szerződő fél a perben félként vagy beavatkozóként részt vett-e. Zárójelben megjegyezte, hogy a

felperesek egységes pertársaságot alkotnak, a beavatkozó pedig nem önálló beavatkozó, egyébként pedig az I-IV.r. eljárás alá vontak mindegyike részt vett a perben, kereseteiket határidőben terjesztették elő. Megítélése szerint az alperes határozatában számos megállapítást tett az érintett piac meghatározása tárgyában, ezekből azonban nem állapítható meg, hogy a jogsértést, vagyis a verseny torzítására való alkalmasságot milyen érintett árupiacra vonatkoztatta. Az érintett piac egyértelmű meghatározása azért lett volna nélkülözhetetlen, mert az alapján állapítható meg, hogy a hálózati szerződések potenciális hatása, a szerződő felek szándéka vonatkoztatható volt-e valós versenynek kitett piacra (piacokra). Megállapította, hogy a mobil szolgáltatás nagykereskedelmi piacán tényleges versenyhelyzet az adott időszakban nem volt, a hálózati szerződésekre vonatkozó jogszabályi előírások ugyanis a többi piaci szereplőtől független, versenyjogilag értékelhető gazdasági magatartást nem tettek lehetővé. A mobil hívásvégződtetés nagykereskedelmi piacán (piacain) egyik piaci szereplő sem tudta függetleníteni magát a másik vállalkozás saját nagykereskedelmi piacától, ezért e piacokra valamennyi piaci szereplő által azonos tartalommal megkötött megállapodás a nagykereskedelmi piacon versenytorzító hatást nem idézhetett elő. A nagykereskedelmi piac hatásai - a vertikális kapcsolat folytán - a kiskereskedelmi piacokra is kihatnak, azonban a nagykereskedelmi piacokon kölcsönösen érvényesülő azonos hatás a kiskereskedelmi piacokra is azonos hatást fejt ki. Megjegyezte, hogy a IV.r. eljárás alá vont szolgáltatásai az alapvető műszaki feltételek különbözősége miatt nem voltak ésszerű helyettesítői a digitális technológiával nyújtott mobilszolgáltatásoknak, ezért az általa nyújtott szolgáltatás a vizsgált időszakban a releváns piacnak (digitális mobil szolgáltatás) már nem volt része. Álláspontja szerint az alperes által végzett számításból a mobil-mobil és a fix-mobil díjak egymáshoz viszonyított aránytalanságát kétséget kizáróan megállapítani nem lehet, figyelemmel arra a köztudomású körülményre is, miszerint a mobil szolgáltatóknak nemcsak műszaki költségei merülnek fel. Önmagában a műszaki megvalósíthatósággal kapcsolatos, de részleteiben nem ismertett módszerrel kalkulált költségek nem vethetők össze a mobil-mobil és a fix-mobil viszonylatú díjak kiskereskedelmi árának alakulásával. Hangsúlyozta, hogy jogszabály a beszédcélú mobilszolgáltatások költségalapúságáról nem rendelkezett, ugyanakkor a fix-mobil hívások esetén a vezetékes szolgáltatót megillető vezetékes díjrészt a perrel érintett időszak jelentős részében jogszabály határozta meg, a szerződő felek csak a mobil díjrész tekintetében dönthettek. A konstans vezetékes-mobil hívásdíjakat ezért legalább annyira eredményezte az állami szabályozás, mint a szerződő felek mobil díjrész meghatározásában való relatív szabadsága. Megállapította, hogy az 1/1998. (I.12.) KHVM rendelet 11.§-ának (1) bekezdése értelmében a hívásvégződtetési díj elszámoló egységként funkcionál, ezért nincs kiemelt jelentősége sem a díj összegszerűségének, sem pedig annak, hogy ezt a konkrét esetben a fix-mobil hívásdíj lehetséges maximumának 40%-ában rögzítették a szerződő felek. Tekintettel arra, hogy a hálózati szerződések megkötésének idején a vezetékes és a mobil piac keresleti és kínálati helyettesíthetősége nem állt fenn, a hálózati szerződéseknek a mobil-mobil hívásdíjak maximálására vonatkozó kikötése sem lehetett eredője, és a szerződő felek szándékát vizsgálva lehetséges célja sem a vezetékes és mobil hálózatok közötti verseny akadályának. Kifejtette, hogy a

versenytorzító cél megállapíthatóságához a megállapodás és egy, a megállapodással érintett versenypiacon már jelenlévő, vagy oda belépő versenytárs magatartásának vagy tervezett magatartásának befolyásolására irányuló szándék bizonyítása szükséges. Az alperes határozatának indokolásából azonban nem derülnek ki azok a bizonyítékok, amelyek alapján a felperesek a jogszabály rendelkezése folytán kötelező megállapodásaikat versenytorzító céllal kötötték. A vezetékes piac mobil piachoz való közeledésének akadályozása tekintetében összefüggő logikai kapcsolatot nem mutatott be.

Mindezekon túl, az elsőfokú bíróság megítélése szerint a hálózati szerződések adatközlésre vonatkozó kitételei sem jogsértők, hiszen a hatályos szabályozás, így a Tt. 18.§-ának (1) bekezdés a) pontja előírta, hogy az együttműködésnek ki kell terjednie az adatszolgáltatásra is. Ezen kívül a koncessziós szerződésekben az állam is kikötötte, hogy a másik szolgáltató kérésére a szolgáltató köteles a saját közcélú mobil távbeszélő hálózatára vonatkozó lényeges információkat átadni. Hangsúlyozta, hogy a hálózati szerződések azonnali vagy gyors adatközlésre vonatkozó kikötést nem tartalmaznak. Az időtényezőnek nincsen kitüntetett szerepe, mert a forgalmi többletek, illetve hiányok hosszabb távon kiegyenlítik egymást. Arra nézve pedig bizonyíték nem merült fel, és a hálózati szerződések sem tartalmaznak olyan kikötést, miszerint a mobil-mobil végződtetési díj változását valamely szerződő fél fix-mobil díjának változása időben szükségképpen megelőzi. A jogalapra kiható eredményes keresetek miatt szükségtelen volt a bírságkiszabás tekintetében előterjesztett kereseti érvek érdemi vizsgálata.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetek elutasítását kérte. Előadta, hogy bár a határozat nem minden esetben a legszerencsésebb szerkesztési és szövegezési megoldásokat tartalmazza, abban a jogsértések minden releváns bizonyítéka és az adekvát indokolás is hiánytalanul megtalálható. Állította, hogy szabályszerű versenyfelügyeleti eljárást folytatott le a mobil-fix viszonylat vonatkozásában is, amelyet a 61. számú határozat 67., 100., 101. és 106. pontja is bizonyít, emellett a XII. fejezetben részletes versenyjogi elemzést adott, és az előzetes álláspont is kitért a jogsértés ezen vonulatára; ezen kívül a felperesek akadálytalanul gyakorolhatták e körben is a védekezéshez való jogukat. Az indokolásból, különösen a 127., 104. és 125. pontokból pedig egyértelműen megállapítható, hogy a versenyfelügyeleti eljárás megszüntetése kizárólag az V.r. eljárás alá vont magatartására és a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozik. Ezek alapján - még az ügyfél hátrányára is - jogszerű lehetősége volt a határozat kiegészítésére. Ezen kívül előadta, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmeken. A 61. és a 62. számú határozatokat ugyanis annak ellenére változtatta meg teljes egészében, hogy azok öt vállalkozás vonatkozásában tartalmaznak rendelkezéseket, ám e vállalkozások közül nem mindenki, illetve nem mindenki jogvesztő határidőn belül kérte a döntések bírósági felülvizsgálatát. A Fővárosi Ítéltábla egyik eseti döntése és szakirodalmi idézet alapján állította, hogy a kartell ügyben érintett eljárás alá vontak perlése során nem jön létre egységes pertársaság, de nem hoz létre pertársaságot a perek egyesítése sem. Mindezekon túl állította, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező része és indokolása között ellentmondás van, mert a 62. számú határozat a rendelkező rész

szerint kiegészítő, míg az indokolásban azt módosítónak nevezte. Az ügy érdemét illetően állította, hogy részletesen elemezte az érintett piacot, a határozat indokolása e körben egyértelmű megállapításokat tartalmaz, különösen az 50., 52. és 53. pontokban. Megjegyezte, hogy kartell ügyekben az érintett piacot alapvetően a csekély jelentőségű kartell szempontjából kell megállapítani. Hangsúlyozta, hogy határozatában a kiskereskedelmi piac három, a verseny szempontjából lényeges szegmensét emelte ki: az on-net, az off-net és a mobil-fix hívásokat. Mivel a felperesek ezen hívásirányok és díjak kombinációi eredményeként állítják össze a díjcsomagjaikat, látható, hogy az egyes szegmensek érdemi versenytényezők. Az érdemi versenytorzulás nemcsak a nagykereskedelmi - azaz a szolgáltatók közötti - versenyben éreztethette hatását, hanem a kiskereskedelmi piacon is, hiszen nem egyszerűen az összekapcsolási díjakban állapodtak meg a versenytársak, hanem a jogszabály által előírányzott kereteket lényegesen meghaladóan a hívásdíjakra is kiható megállapításokat, illetve a hívásdíjakkal kapcsolatos információ közlésére vonatkozó kikötéseket tettek. A határozat 105. pontjára utalással hangsúlyozta, hogy nem az a lényegi kérdés, hogy a vezetékes piacot mint érintett piacot meghatározta-e, hanem az, hogy megindokolta a megállapodás vezetékes piacra való irányultságát. Mindezek ellenére az elsőfokú bíróság indokolás nélkül határozta meg tőle eltérően az érintett piacot. A IV.r. eljárás alá vonttal kapcsolatban kifejtette, hogy az általa nyújtott szolgáltatások korlátozottan, de mégis helyettesítették a vizsgált időszakban a digitális mobilszolgáltatók által nyújtott szolgáltatásokat. Ennél fogva a határozat 67. pontja úgy értelmezhető, hogy a mobilszolgáltatások kiskereskedelmi piaca tovább osztható digitális és analóg szegmensekre, amelyek egymástól különböző piaci szegmensek, de egyaránt részei az érintett piacnak. Ezen kívül versenyellenes árkoordinációnak minősül az a megállapodás, miszerint a szerződő felek egyike sem fogja költségalapon képezni az árait képezni. Ennek bizonyítéka maga a hálózati szerződés. A jogsértés megállapításához nem volt szükség költségadatokra, a hívás típusok eszközigenyéből megalapozottan lehet következtetni azok költségeire. Ezt a felperesek nem cáfolták, az ezzel ellentétes álláspontját pedig az elsőfokú bíróság nem indokolta meg. A hívásvégződtetési díj funkciójával kapcsolatos bírói megállapítást vitatva előadta, hogy a mobil szolgáltatóknak nem elhanyagolható mértékű árbevétele származik a hívásvégződtetésből, egyébként is belátható, hogy miért lenne szükség egy díj mértékének versenytársak által történő közös és egységes meghatározására, ha annak piaci funkciója nincs. Hangsúlyozta, hogy az akkor hatályos jogszabályok a végződtetési díjak mértékére és kialakításának módjára vonatkozó rendelkezést nem adtak.

Állította, hogy a határozat XII. fejezetében kifejezetten megjelölte, hogy miben látja a vizsgált szerződések versenytorzító célját. A hívásdíjak egységesítésére vonatkozó szerződéses kikötés egyrészt versenytorzító célú volt, mert a hálózatok nem tudtak versenyezni egymás hívása terén, másrészt a verseny torzítására alkalmas volt, hiszen a vezetékes- és a mobilhálózat nem tudott egymáshoz közeledni, amely pedig a jogsértő megállapodás hiányában megtörtént volna. A mobil-mobil végződtetési díjaknak a fix-mobil hívásdíj 40%-ával egyező meghatározására vonatkozó kikötés alkalmas volt arra, hogy a mobilszolgáltatók

összehangolják a fix-mobil hívásdíj megállapításával kapcsolatos magatartásukat. Ez azért káros a gazdasági versenyre, mert a versenytársak összehangolták a vezetékes szolgáltató irányában történő ár-megállapítási magatartásukat, amely befolyásolja a fogyasztók vezetékes szolgáltatás iránti igényeit, emellett befolyásolja a mobil előfizetések alakulását is, mert ha alacsony a fix-mobil végződtetési díj, akkor több előfizető választja a mobilszolgáltatást. A Tptv. 11.§-ába ütköző információs kartell azért valósult meg, mert a koncessziós szerződések értelmében nem egymásnak, vagyis a versenytársaknak kellett áradatot szolgáltatniuk, hanem a A határozat 118. és 114. pontjában foglaltak együttes értelmezése alapján nyilvánvaló, hogy nem a hálózati szerződésekre utalt az azonnali, vagy gyors közlés kapcsán, hanem a mobil- és a vezetékes szolgáltatók közötti összekapcsolási szerződésre. A jogsértés azért hatott károsan a gazdasági versenyre, mert a versenytársak összehangolták a fix-mobil hívásdíjak megállapításával kapcsolatos magatartásukat, így lényegében kiiktatták a köztük e téren érvényesíthető versenytényezőt, különösen az időtényezőt. A jogsértés piaci jelentőségét erősíti, hogy a vizsgált időszakban a fix-mobil hívásdíjakból származott a mobilszolgáltatók árbevételeinek legnagyobb hányada, azaz a versenytársak számára nem volt marginális kérdés az, hogy kell-e egymással versenyezniük.

A fellebbezéssel szembeni ellenkérelmükben az I.r. és II.r. felperes, valamint a beavatkozó is az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. A korábbi előadásaikat megismételve hangsúlyozták, hogy a 62. számú határozat nem kiegészítette, hanem jogsértő módon módosította a 61. számú határozatot. Az alperes nem definiálta az érintett piacot, a terhükre rótt jogsértést nem bizonyította.

A II.r. felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni, az őt megillető perköltségre vonatkozó rendelkezésének megváltoztatását és a perköltség összegének megemelését kérte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3.§-ának (6) bekezdésében foglaltakat. Kifejtette, hogy a per jelentőségét nem a per tárgyának illetékkiszabás szerinti értéke határozza meg, a valós értéket ugyanis a vele szemben kiszabott bírság összege adja, hiszen az alperes pernyertessége esetén 150.000.000 forintot követelhetne tőle. Hangsúlyozta, hogy a 8 éve folyamatban lévő per eddig ténylegesen 10 eljárást foglal magában. A közösen ellátott jogi képviselő során különös gondossággal kellett eljárni. A perben eddig 12 tárgyalást tartottak, összesen 15 megkezdett tárgyalási órával. Ez ideig mintegy 20 beadványt nyújtott be, kb. 75 oldal terjedelemben, összesen 250 munkaórányi ügyvédi tevékenység került kifejtésre a per során. A bíróság által elvárt minőségi munkavégzést megfelelő perköltség megítélésével kell honorálni.

A II.r. felperes fellebbezésével szembeni ellenkérelmében az alperes előadta, hogy a perköltség megemelése nem indokolt, a II.r. felperes nem jelölte meg, hogy pontosan mekkora összegű perköltségre tart igényt, de hitelt érdemlően nem igazolta az ügyvédi tevékenység általa előadott adatait sem.

Az alperes és a II.r. felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelően, a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben helyesen tárta fel a tényállást, a per során előterjesztett valamennyi bizonyítékot egyenként és összességükben is megfelelően értékelte, azokat a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel összevetve lényegében helytálló jogi következtetésre jutott az alperes határozatának jogszerűségét illetően és helyesen határozta meg a II.r. felperest megillető perköltség összegét is. Sem az alperes, sem a II.r. felperes nem jelölt meg olyan tényt, körülményt, nem hivatkozott olyan jogi érvre, bizonyítékra, amely a fellebbezése kedvező elbírálását eredményezhette volna. Az elsőfokú bíróság jogi indokolásával az ítéltábla alapvetően egyetért, ezért azt nem ismétli meg. A fellebbezésekben foglaltakra utalással a következőket hangsúlyozza.

A közigazgatási per tárgya a felperes(ek) által támadott határozat, a perben a bíróságnak azt kell megítélnie, hogy a felülvizsgálni kért határozat jogszabálysértő-e vagy sem. A bíróság a határozatról, annak törvényességéről foglal állást, amiből következik az is, hogy a határozat meghozatalával összefüggő egyéb kérdések, mint például a jogalkalmazói gyakorlat hiánya, határozatszerkesztési nehézségek stb. nem vehetők figyelembe. A közigazgatási határozatot olyan formában és abban a tartalomban kell értékelni, ahogy azt a hatóság meghozta. A határozat hibáit perbeli nyilatkozatokkal az alperes nem orvosolhatja, a határozat jogszerűségét a határozat meghozatalát követően bekövetkezett tényekkel, számításokkal, későbbi bizonyítékokkal nem igazolhatja. A bíróság a határozatban nem rögzített tényeket, körülményeket még akkor sem veheti figyelembe, ha az ügy kiemelt fontosságú, és az érintettek jelentős piaci szereplők.

A Pp. 275.§-ának (5) bekezdésében foglaltakból következik, hogy a Legfelsőbb Bíróság új eljárásra vonatkozó utasítása mind az elsőfokú-, mind a másodfokú bíróságot is köti. A Legfelsőbb Bíróság a Kfv.III.37.740/2009/7. számú végzésében az új eljárásra nézve egyebek mellett azt írta elő, hogy a 62. számú határozat jogi értékelésénél arra is figyelemmel kell lenni, hogy a 61. számú határozatban megállapított jogsértést meghaladóan az alperes az eljárást megszüntette. Ezen utasításból pedig egyértelműen következik, hogy mindazon jogsértés vonatkozásában, amelyet a rendelkező rész konkrétan és egyértelműen nem tartalmaz, az alperes megszüntette az eljárást. Mivel pedig a 61. számú határozat kizárólag a vezetékes-mobil és a mobil-mobil viszonylatról rendelkezik, megállapítható, hogy az alperes a mobil-fix viszonylat vonatkozásában is megszüntette az eljárást. Ennél fogva nincs jelentősége annak, hogy az indokolás helyenként e viszonylatra nézve is tartalmaz elemzést, értékelést, illetve megállapítást. Ehhez képest a 62. számú határozat a 61. számú határozattal már eldöntött kérdést, azaz az eljárást megszüntető rendelkezését módosította annyiban, hogy abból a mobil-fix viszonylatot kiemelte és a jogsértést megállapító

rendelkezők körébe helyezte. Ez a döntés kiegészítésnek nem tekinthető, hiszen az alperes nem olyan kérdéssel rendelkezett, amelyről az ügy érdemi eldöntése során köteles lett volna rendelkezni. A Tpv. alkalmazandó 44.§-a értelmében a versenyfelügyeleti eljárásban a határozatot módosítani nem lehet, ezért az alperes erre vonatkozó rendelkezése jogszabálysértő, ezért a 61. számú határozatnak a 62. számú határozattal kiegészített - ténylegesen módosított - rendelkezését hatályon kívül helyezendő. A súlyos eljárási jogsértés jogkövetkezménye ugyanis a jogsértő rendelkezés hatályon kívül helyezése; ennek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részét a másodfokú bíróság pontosította.

A fentieknek azonban a per érdemét illetően különösebb jelentősége nincsen, mert az alperes határozata - akár jogszerű kiegészítéssel, akár jogsértő módosítással - olyan súlyosan jogszabálysértő, amely miatt azt meg kellett változtatni.

A Tpv. 11.§-ának (1) bekezdése szerint tilos az a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki, illetve fejt ki.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes határozata rendelkező részében nem a jogszabálynak megfelelően határozta meg a felperesek terhére rótt magatartást, ami azért lett volna elengedhetetlenül fontos, mert a Tpv. három, egymástól külön választható magatartást minősít versenyjogsértőnek. Eszerint jogellenes a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására irányuló cél (első jogsértés), a gazdasági versenyt megakadályozó, korlátozó vagy torzító hatás kifejtésének a lehetősége (második jogsértés) és a gazdasági versenyt megakadályozó, korlátozó vagy torzító hatás kifejtése (harmadik jogsértés). Az alperes határozata azonban ezek egyikét sem tartalmazza. A rendelkező rész szerinti gazdasági verseny torzítására való alkalmasság a legközelebb a második jogsértéshez áll, azaz - a határozat indoklásával együttes értelmezés alapján - arra lehet következtetni, hogy az alperes szerint az eljárás alá vont vállalkozások jogsértésének alapja az, hogy megállapodásukkal a gazdasági versenyt megakadályozó, korlátozó vagy torzító hatást fejthettek ki. Ebből viszont az is következik, hogy az alperes nem állapította meg sem az első, sem a harmadik jogsértést, így a bírósági felülvizsgálat során - az alperes előadásai ellenére - nem kellett azt vizsgálni, hogy volt-e a felperesek megállapodásának versenyjog-sértő célja, de azt sem, hogy megállapodásuk ténylegesen fejtett-e ki versenyt megakadályozó, korlátozó vagy torzító hatást. Ennél fogva súlytalan a felperesek megállapodásának céljával kapcsolatos indokolásbeli fejtegetés, megállapítás is. A felperesek terhére rótt jogsértés körében tehát kizárólag az vizsgálható, hogy a megállapodásuk fejthetett-e ki a gazdasági verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására vonatkozó hatást.

Egy magatartás versenyhatásai az érintett piacon vizsgálhatók. A piacmeghatározás nem lehet általános érvényű, ahhoz mindig a konkrét ügy szempontjából felmerülő valamennyi releváns körülmény - termék, földrajzi terület,

időtényező - együttes értékelése szükséges. Az érintett piac részletes elemzésére valóban a csekély jelentőségű kartell megállapíthatósága szempontjából van szükség. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bagatell kartell nyilvánvaló hiányában az érintett piacot meg sem kellene határozni. Piacról, gazdasági versenyről általánosságban lehet ugyan beszélni, de versenyjogsértés megállapítása esetén annak konkretizálása elengedhetetlen. Hiszen például a könyvkereskedő és a pék is gazdasági versenyben résztvevő piaci szereplő, ám könyvkereskedőnek mégsem versenytársa a pék, és a könyvkereskedőkön belül sem feltétlenül versenytársa az idegen nyelvű könyvekkel, szótárakkal kereskedő az egyéb könyveket terjesztőnek. Nyilvánvaló, hogy versenykorlátozó-, versenytorzító, illetve versenyt kizáró hatás csak ott jelentkezhet, ahol van verseny. Az érintett piac az a piac, amely tekintetében a versenykorlátozó-, torzító-, illetőleg kizáró hatás jelentkezik. Ezért legalább körvonalazni kell, hogy a gazdasági piac mely szegmensén, milyen áru vonatkozásában, milyen földrajzi területen, milyen időintervallumban és milyen versenytársak között folyó versenyben vizsgáljuk a piaci szereplők gazdasági tevékenységét. Csak ezen alapvető meghatározás után lehet választ adni arra, hogy a versenytársak megállapodása, összehangolt magatartása annak érdekében történik-e, hogy a verseny kényszerítő nyomásától szabaduljanak, illetve azt enyhítsék, azaz a versennyel szükségképpen együtt járó kockázatot részben, vagy teljes egészében kiiktassák.

Az ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően jutott arra a következtetésre, hogy az alperes az érintett piacot nem határozta meg, márpedig e nélkül az sem állapítható meg, hogy melyik az a verseny, amelyet az eljárás alá vontak esetleg torzítottak (korlátoztak vagy kizártak). Az alperes határozatában megkülönböztette a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacot, a digitális mobil kiskereskedelmi piacot három részpiacra osztotta, de említette az analóg mobil kiskereskedelmi piacot is, emellett hívásvégződtetési piacot is elemzett, és még szólt a vezetékes piacról is. A fellebbezésében hivatkozott ugyan a határozat különböző pontjaira és megemlített több piacot is, de még ezek együttes értékelése alapján sem állapítható meg az, hogy szerinte melyik az a piac, amelyre hatással voltak szerződéses kikötéseikkel az eljárás alá vontak, de az sem, hogy a magatartásukkal milyen hatást fejthettek volna ki, ha kifejtettek volna és milyen okból, továbbá, hogy a Tpv. mely rendelkezése alapján minősül mindez jogsértőnek. Mivel az alperes az érintett piacot nem határozta meg, ezért nem lehet tovább menni, hiszen hiányzik a viszonyítási pont, nincs mihez képest vizsgálni a versenykorlátozó-, torzító-, illetőleg kizáró hatás lehetőségét. Ennél fogva nem értékelhető a határozat szerződéses kikötésekkel, illetve annak következményeivel kapcsolatos alperesi fejtegetés sem. Az érintett piac meghatározásának hiányában a hálózati szerződések lehetséges hatása nem vizsgálható.

A fentiek miatt már nincs jelentősége annak sem, hogy az alperes számos egyéb megállapítását is megfelelő indokolás és bizonyíték nélkül hagyta. Nem foglalkozott azzal, hogy a felek a szerződést jogszabály kötelező rendelkezése folytán kötötték, nem vont le abból következtetést, hogy a hatályos árszabályozás folytán meddig terjedt a mozgásterük, és nem adott számot arról, hogy milyen jogi vagy ténybeli

alapon várta el a költséghez igazodó díjazást, emellett még a másodfokú eljárásban sem mutatta be azt a költségszámítási módszert, amelyet alkalmazott. A feltáratlan, hiányos tényállás, a bizonyítékok nélküli, a felek érveit figyelmen kívül hagyó indokolás bírósági felülvizsgálatra akkor sem lett volna alkalmas, ha az alperes az érintett piacot meghatározta volna.

A Tpvt. 72.§-ának (1) bekezdése értelmében az eljárás megszüntetésének akkor van helye, ha nem indokolt az eljárás folytatása, illetve ha megállapítható, hogy az eljárás alá vont jogsértés hiányában nem marasztalható el.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az eljárás folytatása nem indokolt, mert a határozat számos olyan hiányosságot, illetve jogsértő részt tartalmaz, aminek korrigálására várhatóan a megismételt eljárásban sem kerülhetne sor. Az alperesnek a közel 10 éve tartó eljárás folyamán sem sikerült bizonyítania a felperesek jogsértését, emellett az is nyilvánvaló, hogy ennyi idő elteltével még kevésbé lehet a korabeli tényeket megállapítani, azokhoz bizonyítékokat beszerezni, a határozathozatalt követően bekövetkezett tények, körülmények, utóbb keletkezett bizonyítékok pedig nem vehetők figyelembe. A megalapozatlan tényállás miatt viszont a jogsértés hiánya sem állapítható meg egyértelműen. Csupán annyi mondható ki bizonyosan, hogy a versenyjogi marasztaláshoz szükséges megfelelő bizonyítékok nem állnak rendelkezésre. Mindezek miatt a megismételt eljárástól sem várható eredmény, ezért az eljárás folytatása nem indokolt, annak megszüntetéséről az elsőfokú bíróság helyesen rendelkezett.

Az Áe. 43.§-ának (1) bekezdés b) pontja szerint a rendelkező részben az államigazgatási szerv döntését, továbbá a jogorvoslat lehetőségéről való tájékoztatást kell közölni, a döntést megalapozó tényeket, körülményeket, stb. az indokolásnak kell tartalmaznia. Amikor a bíróság a Tpvt. 83.§-ának (4) bekezdése alapján a közigazgatási határozatot megváltoztatja, akkor kizárólag olyan tartalmú és formájú döntést hozhat, mint amelyet - jogszerű eljárás mellett - az alperes is hozhatott volna. Elkerülte az elsőfokú bíróság figyelmét, hogy a „jogsértés hiányában” kitétel a közigazgatási határozat indokolási részére tartozik, ezért a határozatot megváltoztató ítéleti rendelkezésben sem kell ezt a körülményt megjeleníteni. Emiatt szükséges volt az elsőfokú ítélet pontosítása azzal a fentiekben részletesen kifejtett megállapítással, hogy a jogsértés hiányára éppúgy nincs elegendő bizonyíték, mint a jogsértés megvalósítására.

Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező része és indokolása között nincs ellentmondás. A 62. számú határozat rendelkező része és indokolása is kiegészítésnek nevesíti a döntést. Mivel a bíróság kötve van a határozat formájához és tartalmához, az elsőfokú bíróság ítéletében a határozathoz igazodóan a 62. számú határozatról csak mint kiegészítő határozatról rendelkezhetett. Az elsőfokú bíróság azonban nem értett egyet ezzel a jogi minősítéssel, ezért az indokolásban fejtette ki azt, hogy a 62. számú határozat - alperes általi elnevezésével ellentétben - ténylegesen módosító határozat. Mindez az ítéletből kétséget kizáróan megállapítható.

Az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen sem. Ennek oka egyrészt az, hogy akár módosító, akár kiegészítő határozatnak minősül az alperes 62. számú határozata, az a 61. számú határozat részévé vált, ekként a 62. számú határozat jogszerűségéről önállóan, a 61. számú határozat rendelkező részének és indokolásának vizsgálata nélkül nem lehet dönten. Éppígy a 61. számú határozat jogszerűségéről sem lehet a 62. számú határozat vizsgálata nélkül állást foglalni, a kettő elválaszthatatlanul csak együtt értelmezhető. Ennél fogva nincs jelentősége annak, hogy a 62. számú határozat ellen terjesztette-e elő önálló keresetet a beavatkozó és a IV. r. eljárás alá vont. Másrészt a másodfokú bíróság álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy létrejött-e a felperesek között pertársaság, és ha igen, akkor annak melyik formája. A lényeg az, hogy az alperes a határozatában maga rendelkezett akként, hogy az I-IV.r. eljárás alá vont vállalkozások hálózati szerződéseinek kikötései együttesen alkalmasak voltak a gazdasági verseny torzítására. E határozati résznek nincsenek egymástól jól elkülöníthető rendelkezései az I., II., III. és IV. rendű eljárás alá vontak tekintetében, ami nyilvánvaló is, hiszen a kartellezés önmagában feltételezi az egynél több vállalkozás közös magatartását. Az alperes álláspontja szerint a jogsértést az I-IV. rendű eljárás alá vontak csoportosan követték el, ezért az elsőfokú bíróság is csak arról dönthetett, hogy ez a közös jogsértés megvalósult-e vagy sem, függetlenül attól, hogy e megállapítást mind a négy eljárás alá vont támadta-e keresetében. A határozat jól elkülöníthető rendelkezést a bírságkiszabás körében tartalmaz, ezen belül az I.r. felperest 210MFt, míg a II.r. felperest 150MFt versenyfelügyeleti bírsággal sújtotta. Az alperes tehát itt már külön-külön rendelkezett az eljárás alá vont vállalkozásokról, amiből következik, hogy e világosan elkülönülő rendelkezéseket az elsőfokú bíróság csak erre vonatkozó kereseti kérelem alapján vizsgálhatta felül. Azt az alperes sem vitatta, hogy mind a I.r. felperes, mind a II.r. felperes keresetében kérte az őt sújtó bírság kiszabására vonatkozó rendelkezés felülvizsgálatát is. A III. és IV. rendű eljárás alá vontakat pedig az alperes nem bírságolta, így közömbös, hogy ők önállóan, saját jogukon nyújtottak-e be keresetet a határozat felülvizsgálata iránt.

Mindezeket túl megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy elkerülte az elsőfokú bíróság figyelmét az, hogy az alperes határozatát csak részben változtatta meg, az eljárást megszüntető rendelkezést ugyanis - erre vonatkozó kereseti kérelem hiányában - nem vizsgálta, arról nem is döntött. Ezért az elsőfokú ítélet rendelkező részét e tekintetben is pontosítani kellett. Ezen kívül a másodfokú bíróság - különösen az alperes felvetésére - szükségesnek tartotta a másodfokú ítélet rendelkező részében az alperesi terminológia mellett a bíróság által megállapított jogi minősítést, a határozat módosítását is megjelölni.

A II.r. felperes fellebbezésével kapcsolatban a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a Pp. 75.§-ának (1) és (2) bekezdései értelmében a perköltség egy több tételből álló összeg, amely magában foglalja a perképvisellel járó munkadíjon felül a ténylegesen felmerült költségeket is. Ebből következik, hogy a perköltség megállapítása minden esetben egyedi mérlegelést igénylő döntés, amelyről a

bíróságnak az IM rendeletben foglaltak alapján kell döntenie. Eszerint a perköltség megállapításánál vagy a fél és az ügyvéd között létrejött ügyvédi megbízási szerződést, vagy - ennek hiányában - a pertárgy értékét kell alapul venni. Jelen esetben megbízási szerződést a II.r. felperes nem csatolt.

Az ítélet tábla álláspontja szerint ez a per jelentős perképviselettel járó munkát, az átlagot meghaladó színvonalú és időigényességű ügyvédi munkát kívánt. Éppen ezért indokolt volt az IM rendelet 3.§-ának (6) bekezdésében foglaltak alkalmazása. Ennek során azonban nem lehet az IM rendelet szerinti pertárgy értéket a II.r. felperessel szemben kiszabott bírság összegével automatikusan behelyettesíteni. A perköltség összegének meghatározásakor a pertárgy értéke egyébként sem kizárólagos, de még csak nem is az elsődleges szempont. Figyelemmel kell lenni a jogvita bonyolultságára, az elvégzett képviseleti munka szakmai nehézségére, annak színvonalára, időigényességére, a képviselettel együtt járó kötelezettségekre, így pl. a tárgyaláson való megjelenésre, arra való felkészülésre, a konzultációkra, stb. is. Jelen esetben megállapítható, hogy a II.r. felperes képviseletével jelentős perképviseleti ügyvédi munka merült fel, amelyet a jogi képviselők megfelelő szakmai igényességgel, a bíróság által is elvárt színvonalon végeztek. Kétségtelen az is, hogy a többször megismételt eljárás során több mint 10 tárgyalás volt, és az sem vitás, hogy a II.r. felperes jogi képviseletében a keresetlevélén túl számos beadványt terjesztettek elő. Emellett természetesen értékelni kell azt is, hogy a felperesi oldalon igen jelentős összegű a perléssel járó kockázat. Mindezek indokolják a közigazgatási per tárgyának értékére és a tárgyalási órákra alapított perköltség számítását, azt az egyéb körülményekre is tekintettel indokolt mérlegeléssel megállapítani. Megállapítható viszont, hogy a II.r. felperes a konkrét perköltség igényét nem jelölte meg, a 250 ügyvédi munkaórához még csak óradíjat sem rendelt, de a 250 munkaórát sem részletezte. A per jelentősen elhúzódott és számos tárgyalást kellett tartani, ez azonban nem mutat egyenes arányosságot az ügyvédi tevékenység mennyiségével és színvonalával. A többszörösen megismételt eljárásra elsősorban az elsőfokú bíróságok eljárási hibái miatt került sor, ezért a tárgyalásokra a II.r. felperes képviseletében kiemelten felkészülni nem kellett. A keresetlevél elkészítése jelentős szakmai munkát igényelt, de ezt követően a tárgyalásokon való részvétel és a beadványok elkészítése már ennél jóval kevesebb ügyvédi ráfordítással járt. Kétségtelen, hogy számos esetben elő kellett venni az iratokat, fel eleveníteni a pertörténetet, utána kellett nézni a jogszabályoknak, ami szintén nem elhanyagolható munka, de a tárgyalások száma, a beadványok száma és terjedelme nem lehet egyszerű szorzó a perköltség megállapításánál. Annak pedig nincs jelentősége, hogy a II.r. felperes érdekében több meghatalmazott jogi képviselő is eljár, ezen okból többszörözni a munkadíjat nem lehet.

Mivel a II.r. felperes képviseletével felmerült ügyvédi munkát és költséget a II.r. felperes az elsőfokú eljárásban még megközelítőleg sem jelölte meg, de a másodfokú eljárásban sem részletezte, ezért a másodfokú bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt összeget viszonyítsa a II.r. felperes konkrét igényével. A per adatok alapján pedig az ítélet tábla arra a

következtetésre jutott, hogy a per tárgyának értéke, az ügy bonyolultsága, a perképviseléssel járó munka nehézsége, szakmai színvonala és időigényessége - beleértve a keresetlevél és az egyéb beadványok elkészítését, a tárgyalásokon való részvételt is - alapján a feltehető tényleges munkával arányos összegű, reális mértékű perköltséget állapított meg javára az elsőfokú bíróság. Mindezek alapján a perköltség megemelésére az ítélőtábla nem látott lehetőséget.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján - a fenti pontosításokkal - helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése és 83.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a sikertelenül fellebbező alperest a felperesek és a beavatkozó másodfokú eljárásban felmerült költségeinek megfizetésére, amelynek során figyelemmel volt arra is, hogy a II.r. felperes fellebbezése nem vezetett eredményre.

A sikertelenül fellebbező II.r. felperes a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39.§-ának (3) bekezdés c) pontjában és 46.§-ának (1) bekezdésében meghatározott mértékű fellebbezési illeték viselésére, míg a fennmaradó illetéket a személyes költségmentességet élvező alperes helyett az állam viseli ugyanezen rendelet 14.§-a alapján.

Budapest, 2011. évi szeptember hó 21. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Vitál-Eigner Beáta sk. előadó bíró,
dr. Bacsá Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tiszttviselő